

ὁ Φειδίτας δὲν θὰ εἶχον τὴν μωρίαν νὰ ἐκλέξωσιν ὡς πρότυπον τῶν ἀριστουργημάτων αὐτῶν μογγολικὴν τινὰ κεφαλὴν, ἀλλ' ἐξέλεξαν καλλονὰς δολιχοκεφάλους, τὰς ὁποίας πολλαχοῦ τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ νῦν ὁ καλλιτέχνης ἀπαντᾷ. Εὐτυχῶς ἀπὸ τινος χρόνου ἰδρύθη ἐν τῷ ἡμετέρῳ πανεπιστημίῳ ἀνθρωπολογικὸν μουσεῖον, ἐν ᾧ κατατίθενται καὶ κρανία ἐντὸς ἀρχαίων τάφων εὐρισκόμενα, ἅτινα πρέπει νὰ ἐξετάσῃ μετὰ προσοχῆς ὁ κύριος Φιλιψών. Εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι δὲν ἐγενῶντο ἐξ ἐνὸς καὶ μόνου τύπου (ἀπὸ ἓνα καλοῦπι) δολιχοκεφάλου, ἀλλ' ὅτι ποικιλίαι κεφαλῶν θὰ ὑπῆρχον, ἐν αἷς θὰ ἐπεκράτει ὁ μεσοκέφαλος τύπος. Πόθεν γνωρίζει ὁ κύριος Φιλιψών, ὅτι μέλανας μόνον ὀφθαλμοὺς εἶχον οἱ ἀρχαῖοι; δὲν ἀναφέρεται ὁ Μενέλκας ὡς ξανθός; δὲν ἐλάτρευον τοὺς γλαυκοὺς ὀφθαλμοὺς οἱ ἀρχαῖοι; Διὰ ταῦτα νομίζομεν, ὅτι λίαν ἐπικίνδυνον εἶνε νὰ θέλῃ ὁ κ. Φ. νὰ ἀνέρῃ τὴν καταγωγὴν τῶν κατοίκων τῆς Πελοποννήσου ἐκ τοιούτων, καὶ ἐπιπολικίων μάλιστα, τοῦ κρανίου παρατηρήσεων, διότι αὗται δὲν εἶνε ἡ χημικὴ ἀνάλυσις τοῦ αἵματος ἐνὸς λαοῦ. Ἄν ἤθελεν ὁ κύριος Φιλιψών νὰ ἐξακριβώσῃ τὴν καταγωγὴν τῶν κατοίκων τῆς Χερσονήσου, ἔπρεπε νὰ ἐνδιατρίψῃ μᾶλλον εἰς τὴν μελέτην τῆς γλώσσης καὶ τῶν ἡθῶν καὶ ἐθίμων τῶν κατοίκων αὐτῆς, ἤθελε δὲ ἐκ τούτων βεβαιωθῆ, ὅτι τὸ ἑλληνικὸν αἷμα ὀλίγιστον ἐμολύνθη ὑπὸ τοῦ σλαβικοῦ.

Περαιόντες δὲ τὴν περιληπτικὴν ἡμῶν ταύτην ἔκθεσιν περὶ τῆς πραγματείας τοῦ κ. Φιλιψώνος, ὅστις καίτοι φίλος τῆς Ἑλλάδος, λίαν αὐστηρῶς καὶ ἐπιπολαιῶς ἔκρινεν αὐτήν, ἀναφέρομεν ὀλίγα ἐκ τοῦ ἐπιλόγου αὐτῆς.

«Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Πελοποννήσου τὰ 43/100 εἶνε καθαροὶ Ἄλβανοί, τὸ ἐπίλοιπον δὲ μέρος τῶν κατοίκων, ὅπερ τὴν ἑλληνικὴν μόνον ὁμιλεῖ, συνίσταται ἐκ κράματος Ἑλλήνων, Σλαβῶν καὶ Ἀλβανῶν κατὰ διάφορον βαθμὸν συμμίξεως. Ἐκ τῶν ἄλλων λαῶν οὔτινες εἰσέβαλον εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἦτοι τῶν Ρωμαίων, Ἰουδαίων, Γότθων, Βανδάλων, Γάλλων, Ἰταλῶν, Ἰσπανῶν, Ἀράβων, Τούρκων, οὐδὲν ἢ ἐλάχιστα ἔμειναν ἔχνη. Οἱ καθ' ἡμᾶς λοιπὸν Πελοποννήσιοι δὲν εἶνε καθαρῶς ἑλληνικῆς καταγωγῆς, ἀλλὰ κράμα λαοῦ ἐντελῶς ἐξἑλληνισθέντος».

K.

ΜΕΤΕΩΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΟΨΙΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ

κατὰ τὰ ἔτη 1887, 1888 καὶ 1889

ὑπο

X. Π. ΚΟΡΥΛΛΟΥ

Συνεχίζων τὰς ἀπὸ τοῦ 1882 γενομένης ὑπ' ἐμοῦ μετεωρολογικὰς περὶ Πατρῶν παρατηρήσεις, δημοσιεύω ἐν τοῖς ἐπομένοις τὰς τῶν ἐτῶν 1887, 1888 καὶ 1889, τῶν προηγουμένων ἀπὸ τοῦ 1882 — 6 δημοσιευθεισῶν ἡδὴ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τοῦ ἐν ἔτει 1887 συνεληθόντος ἐν Ἀθήναις Ἑ. συνεδρίου τῶν Ἑλλήνων ἰατρῶν, ἐπὶ τῇ

50ετηρίδι τῆς Ἱατρικῆς Ἐταιρίας, ἔνθα ἀνεγνώσθη ἡ περὶ Πατρῶν ἐν γένει πραγματεία μου.⁽¹⁾ Καὶ μέχρι μὲν τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ 1888 αἱ παρατηρήσεις αὗται ἦσαν ἐλλιπεῖς, περιοριζόμεναι μόνον εἰς τὴν σημείωσιν τοῦ ἀνωτάτου καὶ κατωτάτου ὁρίου τῆς θερμότητος τοῦ τε ἡμερονυκτίου καὶ τῆς μέσης τῆς ἡμέρας, τῶν πνεόντων καθ' ἐκάστην ἀνέμων, τῶν ἡμερῶν τῆς βροχῆς, τῶν ψεκᾶδων (κατὰ τὰς ὁδηγίας τοῦ μακαρίτου Ἰουλ. Σμῖθ), τῶν νεφελῶν, τῶν ἀστραπῶν κτλ. Ἔτι δὲ τῶν σεισμῶν, καὶ εἰτινος ἄλλου μετεωρολογικοῦ ἢ φυσικοῦ φαινομένου· ἀπὸ δὲ τῆς ἀνωτέρω μνησθείσης ἐποχῆς, ἐφοδιασθεῖς ὑπὸ τοῦ ἀκκμάτου καθ. τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐμοῦ φίλου κ. Δ. Κοκκίδου δι' ἀκριβεστάτων θερμομέτρων, πρὸς καταμέτρησιν τῆς θερμότητος τῆς τε ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ τῆς ὑγρασίας τῆς ἀτμοσφαιρας διὰ τοῦ ψυχομέτρου εἰς ἑκατοστά τοῦ κόρου, ἔτι δὲ καὶ δι' ὑπομέτρου, πρὸς καταμέτρησιν τοῦ ἐν κενρῷ βροχῆς πίπτοντος ὕδατος, προμηθευθεὶς δὲ ἰδίᾳ δαπάνῃ καὶ ἀκριβῆς βαρόμετρον, ἠρξάμην κρατῶν λεπτομερεστάτας σημειώσεις τῶν καθ' ἐκάστην γενομένων μετεωρολογικῶν παρατηρήσεων, ἃς καὶ τηλεγραφικῶς μεταβιβάζω πάραυτα τῷ ἐν Ἀθήναις Ἀστεροσκοπεῖῳ, καθ' ὑποδειχθεῖσαν μοι συμβολικὴν γραφὴν, ὡς πράττουσι καὶ οἱ τοὺς λοιποὺς ἐν Ἑλλάδι μετεωρολογικοὺς σταθμοὺς διευθύνοντες, καθιστῶντες ἐνήμερον τὸν διευθυντὴν αὐτοῦ κ. Κοκκίδην, περὶ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἡμερησίας μετεωρολογικῆς καταστάσεως, ἀνακοινομένης αὐθημερὸν ὑπὸ τούτου καὶ τοῖς ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ Ἀστεροσκοπεῖσι.

Ἐν ταῖς ἐμαῖς παρατηρήσεσι, μέχρι μὲν τοῦ Ὀκτωβρίου 1888 ἐτήρουν τὴν παλαιὰν χρονολογίαν, ἀπὸ δὲ τοῦ μηνὸς ἐκείνου καὶ ἐντεῦθεν, ἀφ' ὅτου δηλ. ἔλαβον τὰ προμηθευθέντα ὄργανα, τηρῶ τὴν νέαν, διόπερ καὶ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1888 μόνον τῶν 18 πρώτων ἡμερῶν σημειῶ τὰς παρατηρήσεις, μεταβαίνων εἴτα εἰς τὸν Ὀκτώβριον (v).

Θερμότης⁽²⁾. Ἡ ἐτησίᾳ μέση τῶν Πατρῶν θερμότης ἐν ἔτει μὲν 1887 ἦν 18°, 80, ἐν ἔτει δὲ 1888 18°, 30 καὶ ἐν ἔτει 1889 18°, 33, ἀνάλογος δηλ. τῇ καὶ κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη παρατηρηθείση.

Ἡ μεγίστη θερμότης τῷ μὲν 1887 παρατηρήθη τῇ 7ῃ Ἰουλίου καὶ τῇ 6ῃ Αὐγούστου (35°, 2 K.), τῷ δὲ 1888 τῇ 26ῃ καὶ τῇ 28ῃ Ἰουνίου καὶ τῇ 3ῃ καὶ 4ῃ Αὐγούστου (36°, 0) καὶ τῷ 1889 (v) τῇ 15ῃ Ἰουλίου (37°, 5). Ἡ δὲ ἐλάχιστη τῷ μὲν 1887 παρατηρήθη τῇ 20 Δεκεμβρίου (1°, 5), τῷ δὲ 1888 τῇ 28ῃ Ἰανουαρίου (0°) καὶ τῷ 1889 τῇ 30ῃ Ἰανουαρίου (1°, 5).

Ἐν ταῖς ἐπομένοις πίναξι καταφαίνονται λεπτομερέστερον τὰ περὶ θερμότητος ἐν γένει κατὰ τὰ προμνησθέντα ἔτη.

(1) Αἱ Πάτραι ὑπὸ φυσικὴν καὶ ἰατρικὴν ἐποψιν.

(2) Ἐντὶ τῆς λέξεως θερμοκρασία, μὴ καθαρῶς Ἑλληνικῆς, προτιμῶ τὴν λέξιν θερμότης ἢ θερμοσία.

1887 (π)	Μέσον του μεγίστης θερμότης	Μέσον μεγίστης θερμότης	Μέσον ελαχίστης θερμότης	Μεγίστη ἀπόλ. θερ.	ἡμερομην.	Ελαχίστη ἀπόλ. θερ.	ἡμερομην.
Ἰανουάριος	10 ^ο ,05	13 ^ο ,89	8 ^ο ,02	17 ^ο ,6	31	1 ^ο ,6	10
Φεβρουάριος	12 ^ο ,56	15 ^ο ,37	9 ^ο ,76	20 ^ο ,8	26	4 ^ο ,8	7
Μάρτιος	13 ^ο ,23	15 ^ο ,23	11 ^ο ,23	19 ^ο ,8	4	8 ^ο ,3	10
Ἀπρίλιος	17 ^ο ,90	20 ^ο ,60	15 ^ο ,20	27 ^ο ,4	23	11 ^ο ,2	1
Μάιος	22 ^ο ,61	25 ^ο ,87	19 ^ο ,35	29 ^ο ,1	20	16 ^ο ,2	8
Ἰούνιος	25 ^ο ,15	28 ^ο ,39	21 ^ο ,91	31 ^ο ,2	21	17 ^ο ,7	4
Ἰούλιος	29 ^ο ,47	32 ^ο ,53	26 ^ο ,01	35 ^ο ,2	7	24 ^ο ,4	28
Αὐγούστος	27 ^ο ,52	30 ^ο ,45	24 ^ο ,59	35 ^ο ,2	6	21 ^ο ,6	12
Σεπτέμβριος	23 ^ο ,62	26 ^ο ,19	21 ^ο ,06	29 ^ο ,7	1	16 ^ο ,0	10
Ὀκτώβριος	17 ^ο ,43	19 ^ο ,60	15 ^ο ,26	28 ^ο ,8	1	10 ^ο ,0	31
Νοέμβριος	14 ^ο ,60	16 ^ο ,99	12 ^ο ,21	21 ^ο ,2	5	7 ^ο ,0	28
Δεκέμβριος	10 ^ο ,57	13 ^ο ,02	8 ^ο ,12	18 ^ο ,8	18	1 ^ο ,5	20
Μέσον ἔτους	18 ^ο ,80	21 ^ο ,51	16 ^ο ,09				

1888 (π)							
Ἰανουάριος	8 ^ο ,67	11 ^ο ,35	5 ^ο ,99	16 ^ο ,0	19	0 ^ο	28
Φεβρουάριος	10 ^ο ,99	13 ^ο ,40	8 ^ο ,58	17 ^ο ,0	13	5 ^ο ,0	1
Μάρτιος	16 ^ο ,52	19 ^ο ,08	13 ^ο ,97	25 ^ο ,5	28	8 ^ο ,0	2
Ἀπρίλιος	17 ^ο ,38	20 ^ο ,70	14 ^ο ,06	27 ^ο ,0	22	9 ^ο ,0	1
Μάιος	19 ^ο ,97	24 ^ο ,27	15 ^ο ,67	28 ^ο ,0	7	14 ^ο ,0	15
Ἰούνιος	25 ^ο ,59	29 ^ο ,61	21 ^ο ,18	36 ^ο ,0	28	17 ^ο ,5	22
Ἰούλιος	25 ^ο ,72	29 ^ο ,70	21 ^ο ,75	34 ^ο ,0	19	17 ^ο ,0	28
Αὐγούστος	25 ^ο ,83	29 ^ο ,66	22 ^ο ,00	36 ^ο ,0	4	18 ^ο ,0	11
Σεπτέμ.	23 ^ο ,73	27 ^ο ,77	19 ^ο ,70	32 ^ο ,0	2	16 ^ο ,0	11
Ὀκτώβριος	19 ^ο ,63	23 ^ο ,76	15 ^ο ,51	31 ^ο ,2	6	8 ^ο ,0	22
Νοέμβριος	14 ^ο ,15	17 ^ο ,82	10 ^ο ,49	25 ^ο ,0	3	3 ^ο ,0	13
Δεκέμβριος	11 ^ο ,66	15 ^ο ,04	8 ^ο ,26	20 ^ο ,5	1	0 ^ο ,8	15
Μέσον ἔτους	18 ^ο ,30	21 ^ο ,84	14 ^ο ,76				

1889 (ν)							
Ἰανουάριος	10 ^ο ,30	13 ^ο ,69	6 ^ο ,92	18 ^ο ,5	16	1 ^ο ,5	30
Φεβρουάρ.	11 ^ο ,47	14 ^ο ,52	8 ^ο ,42	20 ^ο ,0	13	5 ^ο ,2	19
Μάρτιος	13 ^ο ,45	16 ^ο ,84	10 ^ο ,06	22 ^ο ,2	21	6 ^ο ,2	8
Ἀπρίλιος	15 ^ο ,79	19 ^ο ,97	11 ^ο ,62	25 ^ο ,8	24	9 ^ο ,2	1
Μάιος	21 ^ο ,05	25 ^ο ,93	16 ^ο ,17	35 ^ο ,0	29	11 ^ο ,2	11
Ἰούνιος	24 ^ο ,65	29 ^ο ,62	19 ^ο ,69	33 ^ο ,8	27	16 ^ο ,5	8
Ἰούλιος	27 ^ο ,88	33 ^ο ,07	22 ^ο ,69	37 ^ο ,5	12	20 ^ο ,0	3
Αὐγούστος	27 ^ο ,29	32 ^ο ,46	22 ^ο ,12	36 ^ο ,0	10	17 ^ο ,4	31
Σεπτέμβρ.	23 ^ο ,21	27 ^ο ,64	18 ^ο ,79	32 ^ο ,0	6	13 ^ο ,0	20
Ὀκτώβριος	20 ^ο ,90	25 ^ο ,01	16 ^ο ,80	29 ^ο ,4	2	13 ^ο ,5	17
Νοέμβριος	14 ^ο ,78	18 ^ο ,57	11 ^ο ,00	24 ^ο ,6	5	5 ^ο ,5	14
Δεκέμβριος	10 ^ο ,95	14 ^ο ,04	7 ^ο ,87	17 ^ο ,5	14	4 ^ο ,2	24
Μέσον ἔτους	18 ^ο ,47	22 ^ο ,61	14 ^ο ,34				

Συγκρίνοντας τὰς Πάτρας πρὸς τὴν Κέρκυραν ὡς πρὸς τὴν παρατηρηθεῖσαν μέσην μηνιαίαν καὶ ἔτησίαν θερμότητα κατὰ ἔτη 1887 καὶ 8⁽¹⁾, βλέπομεν ὅτι ἐν γένει τὸ κλίμα τῶν Πατρῶν εἶνε θερμότερον τοῦ τῆς Κερκύρας. Διότι ἐνῶ ἡ μέση τῶν δύο τούτων ἐτῶν θερμότης ἐν Κερκύρᾳ ἦν 17^ο,61 (1887) καὶ 16^ο,90 (1888), ἐν Πάτραις ἦν 18^ο,80 (1887) καὶ 18^ο,30 (1888)· ἔτι δέ, ἐνῶ ἡ ελαχίστη ἀπόλυτος θερμότης ἐν Πάτραις κατήλθε μόνις εἰς +1^ο,6 τῷ 1887 καὶ εἰς 0^ο τῷ 1888, ἐν Κερκύρᾳ τῷ μὲν 1887 κατήλθεν εἰς +1^ο,0, τῷ δὲ 1888 εἰς -3^ο,0. Μόνον ἡ μεγίστη

(1) Μετεωρολογικὴ ἔπισης τῆς πόλεως Κερκύρας κατὰ τὰ ἔτη 1887 καὶ 1888 ὑπὸ Σ. Π. Μαρίνου καθηγ.

ἀπόλυτος θερμότης ἐν Κερκύρᾳ ἦν κατ' ἀμφοτέρα τὰ ἔτη ἀνωτέρᾳ· διότι τῷ μὲν 1887 ἀνῆλθεν εἰς 38^ο,0 (τῇ 18 Αὐγούστου), τῷ δὲ 1888 εἰς 37^ο,0 (τῇ 17 Αὐγούστου). Ἐνῶ ἐν Πάτραις ἀνῆλθεν εἰς 35^ο,2 (1887) καὶ 36^ο,0 (1888).

Βαρομετρικὴ θλίψις. Ἐπειδὴ μόνον ἀπὸ τοῦ ἔτους 1889 ἐπρομηθεύθη ἀκριβὲς βαρόμετρον, ὡς προαίρηται, διὰ τοῦτο μόνον τοῦ ἔτους τούτου ἐσημείωσα τακτικῶς καθ' ἐκάστην τὴν βαρομετρικὴν θλίψιν καὶ τούτου μόνου παρατίθημι πίνακκα τῆς μέσης κατὰ μῆνα βαρομετρικῆς θλίψεως καὶ τοῦ ὄλου ἔτους, σημειῶν ὅτι ἡ μὲν μεγίστη καθ' ἅπαν τὸ ἔτος (777,8) παρατηρήθη τῇ 30ῃ Δεκεμβρίου, ἡ δ' ἐλαχίστη (747,0) τῇ 22ῃ Ἰανουαρίου.

Π Ι Ν Α Ξ

μέσης βαρομετρ. θλίψεως ἀνηγμένης εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης καὶ εἰς θερμ. 0^οK

1889 (ν)	Βαρόμετρον λ. μ.	Παρατηρήσεις
Ἰανουάριος	764,63	747,0 τὴν 22αν
Φεβρουάριος	759,11	
Μάρτιος	762,03	
Ἀπρίλιος	762,35	
Μάιος	761,68	
Ἰούνιος	763,08	
Ἰούλιος	763,09	
Αὐγούστος	762,43	
Σεπτέμβριος	764,61	
Ὀκτώβριος	767,02	
Νοέμβριος	770,91	
Δεκέμβριος	767,94	
Ἔτος	764,07	777,8 τὴν 30ῃν

Ἰγγρασία. Καὶ περὶ ταύτης μόνον κατὰ τὸ 1889 ἐγένοντο ἀκριβεῖς παρατηρήσεις, ὅποτε ἐφωδίσθη διὰ τῶν καταλλήλων ψυχομετρικῶν ὀργάνων. Τὸ ἔτος τοῦτο ἐν γένει ἦν οὐχὶ πολὺ ὑγρὸν, ἰδίως οἱ χειμερινοὶ αὐτοῦ μῆνες, ὅποτε ἔπνεον ἀδιαλείπτως ἐπὶ μακρῶν ἡμερῶν σειρὰν ἀνεμοὶ βόρειοι. Τῶν μηνῶν ὁ ὑγρότερος μὴν ἦν ὁ Φεβρουάριος (82%), ὁ ξηρότερος δὲ ὁ Αὐγούστος (58%). Καὶ ἡ μὲν μεγίστη καθ' ἅπαν τὸ ἔτος ὑγρασία (98%) παρατηρήθη τῇ 1 Ἰανουαρίου, ἡ δ' ἐλαχίστη (37%) τῇ 30 Μαΐου. Τοὺς ἀριθμοὺς τούτους τὴν ὑγρασίαν ἐμφαίνοντας σημειῶ ἀνεραίους, ἀνευ κλασμάτων, διότι καὶ ὁ Mohn⁽¹⁾ ἐν τοῖς ψυχομετρικοῖς αὐτοῦ πίναξιν, ἀντὶ τῶν προκυπτόντων κλασμάτων, σημειοῖ τὸν ἀμέσως ἐπόμενον ἀκέραιον ἀριθμὸν· οὕτω λ. χ. ἀντὶ 74,2 γράφει 75.

(1) Grundzüge der Meteorologie IV Auflage 1887

Π Ι Ν Α Ξ
μέσης ύγρασίας τοῦ ἔτους 1889.

Μ ῆ ν ε ς	Υγρασία εἰς ἑκατοστὰ τοῦ κέντρου	Παρατηρήσεις
Ἰανουάριος	76	98 τὴν 1ην τοῦ μηνός
Φεβρουάριος	82	
Μάρτιος	79	37 τὴν 30ὴν τοῦ μηνός
Ἀπρίλιος	70	
Μάϊος	64	
Ἰούνιος	67	
Ἰούλιος	62	
Αὐγούστος	58	
Σεπτέμβριος	67	
Ὀκτώβριος	78	
Νοέμβριος	71	
Δεκέμβριος	71	
Ἔτος	71	

Σημ. Προμηθεύς. Τὴν πραγματείαν ταύτην τοῦ ἐν Πάτραις διαπρεπούς ἰατροῦ καὶ συνεργάτου ἡμῶν κυρίου Χρήστου Κορυλλοῦ εὐχαρίστως δημοσιεύομεν, διότι ἔχει μεγίστην ἀξίαν ὑπὸ ὑγίεινῆν, κλιματολογικῆν, γεωπονικῆν καὶ ναυτικῆν ἔποψιν. Πιστεύομεν ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦτο τοῦ πολυμαθοῦς καὶ ἀκαμάτου ἡμῶν φίλου θέλουσι καὶ ἄλλοι μιμηθῆν καὶ οὕτω δυναθῶμεν ν' ἀποκτήσωμεν γνώσεις ἀκριβεῖς περὶ τῆς φυσικῆς κατὰ στασεως τῆς πατρίδος ἡμῶν, παύσωσι δὲ οἱ Εὐρωπαῖοι κακίζοντες ἡμᾶς, ὅτι δὲν φροντίζομεν νὰ γνωρίσωμεν τὸν τόπον μας. Εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον δημοσιευθήσεται καὶ τὸ τέλος τῆς πραγματείας ταύτης.

Π Ε Ρ Ι Τ Η Σ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ἐκ τοῦ πολυθρῦλτου συγγράμματος τοῦ
Καμίλλου Φλαμμιαρίωνος

«Ο ΚΟΣΜΟΣ ΠΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ»
κατὰ μετάφρασιν

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Δ. ΒΑΛΒΗ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου φύλλου.)

Οἱ Οὐνιαμῆξι τῶν μεγάλων λιμνῶν δύνανται νὰ ὑπαχθῶσιν εἰς τὰς προηγουμένας φυλάς. Πρὸ μικροῦ ἔτι κατέλειπον τοὺς νεκροὺς αὐτῶν ἀτάφους, ἀρκούμενοι νὰ ρίπτωσιν αὐτοὺς εἰς θαμνῶνας, ἕνα προκαλῶσι τὸν ὑπὸ τῶν ὑαίνων κατὰσπαραγμὸν αὐτῶν σήμερον ὠρισμένος ἀριθμὸς μιμοῦνται τὸ ἔθιμον τῶν Ἀράβων καὶ ἐνταφιάζουσι τοὺς ἐαυτῶν νεκροὺς. Πλησίον τοῦ πτώματος ἀρχηγοῦ ἐνταφιάζουσι ζώσας τρεῖς δούλας, ἕνα τῶ ἀφαιρῶσι τὴν φρέικην τῆς μοναξίας. Πᾶσαι αἱ τελεταὶ τῶν πληθυσμῶν τούτων συνοδεύονται ὑπὸ ἀφθόνων σπονδῶν.

Μεταξὺ τῶν κατωτέρων φυλῶν τῆς Ἀφρικῆς δυνάμεθα ν' ἀναφέρωμεν ὡσαύτως τοὺς Ὀττεντότους καὶ τοὺς Βοχισμάνους. Οἱ πρῶτοι διακρίνονται διὰ τοῦ μικροῦ αὐτῶν ἀναστήματος, τοῦ κιτρινοφαινοῦ δέρματος, τῆς ἀπεχθοῦς φυσιογνωμίας· αἱ κόμαι αὐτῶν εἶνε μέλαινα, μακρὰ, μαλλῶδεις, καὶ φέρουσι μικροὺς κόμβους, οὕτως ὥστε, ὅταν ἀρχῶνται φύομενοι, σχηματίζουσι μικροὺς ὄγκους ἔχοντας τὸ μέγεθος κόκκου πεπέρεως. Ἐχουσι τὸ κρανίον μικρὸν καὶ λίαν ἐπίμηκες, τὸ μέτωπον στενόν, ἀλλ' ὑψωμένον.

Ἡ ὄψις τοῦ Ὀττεντότου παρέχει θέαμα ὅλως ἰδιόζον· δηλ. ἔχει σχῆμα τριγωνικὸν προφανέστατον, ὅπερ ὀφείλεται εἰς τὴν προεξοχὴν τῶν μηλικῶν ὀστέων καὶ τὴν στενότητά τοῦ ἄκρου τοῦ προσώπου μέχρι τοῦ πώγωνος. Ἡ μορφή αὐτὴ καθίστησι τὴν κεφαλὴν ἰσχνὴν καὶ λίαν σμικρὰν σχετικῶς πρὸς τὸ σῶμα. Οἱ ὀφθαλμοὶ εἶνε λοξοὶ ὡς παρὰ τοῖς Σιναίς, πρὸς οὓς οἱ Ὀττεντότοι ἔχουσι ὁμοιότητά τινα, ὀφειλομένην εἰς τὴν προεξοχὴν τῶν μηλικῶν ὀστέων καὶ τὸ χρῶμα τοῦ δέρματος. Ἡ ρίς εἶνε καθ' ὑπερβολὴν πλατεία, οἱ ρῶθονες πολὺ μεγάλοι, καὶ αἱ σιαγόνες λίαν προεβλημέναι· τὸ στόμα εἶνε μέγα, καὶ περιβάλλεται ὑπὸ χειλέων ἀνεσταλαμένων καὶ ὀγκωδῶν.

Ἐκάστη φυλὴ διορίζει ἀρχηγόν, ἔχοντα ὠρισμένας τὰς ἐξουσίας· ἐν περιπτώσει πολέμου ἕκαστος μάχεται ὡς γινώσκει, μὴ ὀδηγούμενος ὑπὸ στρατιωτικῶν ἡγεμόνων. Ἐχουσι τὰς αἰσθήσεις λίαν ἀνεπτυγμένας· ἐκ τοῦ ἔχους τοῦ μᾶλλον ἀμυδροῦ ἀναγνωρίζουσι τοὺς διελθόντας ἀνθρώπους καὶ τὰ περᾶσαντα ζῶα, καὶ μαντεύουσιν ἐκ πρώτης ὄψεως εἰς τίνα φυλὴν φυσικὴν ἢ κοινωνικὴν ἀνθρωπὸς τις ἀνήκει.

* *

Εὐκόλον εἶνε νὰ προβῶμεν περαιτέρω ἀναφέροντες τοιαύτας σχέσεις. Ἄλλ' ἀρκεσθῶμεν ὅτι ἔχομεν ἐννοήσει διὰ τῆς ἀμέσου παρατηρήσεως, ὅτι αἱ κατώτεροι αὐταὶ φυλαὶ τῆς ἀνθρωπότητος, τὰ ὄντα ταῦτα τὰ ὑλικὰ, τὰ ἀγροικὰ, τὰ ἀμαθῆ, τὰ πρὸς πᾶσαν ἠθικὴν ἐπιστημονικὴν ἢ τεχνικὴν ἀφαιρέσιν ἀνεπιτήδεια, προσεγγίζουσι πλείοτερον εἰς τοὺς γείτονας αὐτῶν, — οἵτινες εἶνε, οἱ Κιμπανζαί, οἱ Οὐραγγοῦτάγγοι καὶ οἱ Γορίλλαι, — ἢ εἰς τὴν πνευματικὴν φυλὴν, εἰς τὴν ὀφειλομένην πνεύματα οἷα ὁ Νεῦτων, ὁ Λεϊβνίτιος, ὁ Κέπλερος, ὁ Ἀρχιμήδης, ὁ Φειδίας, ὁ Δάντης, ὁ Σακεσπῆρος, ὁ Λεονάρδος Vinci, ὁ Πασκάλ, ὁ d' Alembert, ὁ Ραφαήλ, ὁ Μόξαρετ, ὁ Ghopin, ὁ Hugo καὶ οἱ διάφοροι ἐφάρμιλλοι αὐτῶν. Καὶ παρατηρήσωμεν ὅτι ἦδη καθίσταται δυσχερέστατον νὰ εὐρωμεν φυσικὰς φυλάς πρωτογόνους, διότι ἀπὸ μακροῦ οἱ περιηγητὰι καὶ οἱ ἱεραπόστολοι ἐνεκέντρισαν μικρὸν τι πανταχοῦ τὰς ἰδέας τὰς ἀνηκούσας εἰς τὴν πρόδον τοῦ ὑπερέρου ἡμῶν πολιτισμοῦ.

Ἀναμφιβόλως ἠδύνατό τις κατὰ τινὰς ἐπόψεις νὰ διαμφισβητήσῃ τὴν ὑπεροχὴν τῆς ἰδίας ἡμῶν πνευμα-